

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egész évre 6 frt.
Fél évre 3 frt.
Negyed évre 1 frt 50 kr.
Egyes szám ára: 15 krajczár.

Előfizetni csupán a kiadóhivatalnál lehet
B.-Gyarmaton.

Előfizetési pénzek, reclamációk és hírdetések a kiadóhoz intézendők.

NÓGRÁDI LAPOK

és HONTI HÍRADÓ.

Politikai, társadalmi s közgazdasági hetilap.

A lap szellemi részére s a nyiltárra vonatkozó minden költségek a szerkesztőhöz küldendők.

Hirdetések díja: öt hasábos példány 5 kr. — Nagyobb és többzetű hirdetések jutányosan eszámoltatnak.

Bélyeg minden beiktatásnál 30 kr.

Nyiltár garmond sora 20 kr.

Előfizetési felhívás

„Nógrádi Lapok“

1884-ik évfolyamára.

Előfizetési feltételek:

Egész évre 6 frt.
Fél évre 3 frt.
Egynegyedre 1 „ 50 kr.
Egy hónapra — „ 50 kr.

Az előfizetési pénzek egyedül a kiadóhoz eszímelve, — legeszerűbben póstautalvánnyal — a nyomtatandó példányok s pontos szétküldés tekintetéből, mielőbb beküldendők.

Kék László,
kiadó s lapfajtáldozó.

Horodth Danó,
fel. szerk.

Felhívás a néphez

a volt urbériség ujra tagosítása tárgyában.

Nem szükséges bizonyítgatni, hogy tagosítás nélkül okzerűen gazdálkodni, s a mai súlyos földadót elviselni nem lehet.

A mi vármegyénkben, de ugylátszik a többi felvidéki megyékben szintugy, nincs a volt urbériség tagosítva; sőt több helyen, a többi közt R.-Gyarmaton is, a nép birtoka több részletből áll tagosítás után, mint állott tagosítás előtt.

Midőn e tárgy fölött mélyebben gondolkoztam, akkor jöttem rá, hogy ennek nem a nép elfogultsága, hanem az 1832. évi törvény az oka. Ugyanis ezen törvény bölcsen intézkedik arról, hogy az urbériség telki illetményét ha lehet egy tagban, ha pedig nem lehet: akkor a vetődűllőkre tekintettel kell kihasítani, ami annyit jelent, hogy kivéve a kenderes és káposztásokat, a gabnatermő földet legfeljebb három darabban, u. m. őszi, tavaszi és ugar dűllőben szabad kihasítani.

Azonban ezen bölcs intézkedést halomra döntötte a törvény azon határozata, mely az urbéri osztályozást rendelte szabályozónak; vagyis, hogy a megosztás 1100, 1200 és 1300 négyszögöles holdakban történjék. Ezen szabály alkalmazható az oly áldott cseréhati határokon, a hol több osztályt s más parificációval alig lehet felállítani: de urbéri osztályzat mellett a legtöbb határban tagosítani képtelenség, s a nép romlására vezetne.

Tudjuk ugyanis, hogy a majorsági birtokok egymás közt majorsági osztályozást alkalmaztak, felosztván a határt annyi osztályra, amint a természet kívánja. Gyakran megtörtént, hogy az első osztályu föld ugy az urbéri valamint a majorsági osztályozás szerint 1100 négyszögöllel osztályoztatott: de azután az a dűllő, mely majorsági osztályozás szerint 3000 négyszögöllel vétetett, urbéri osztályzat szerint csak 1300 négyszögöllel volt osztályozható. Ha már most valakitől elvették az 1100 négyszögöles hold földet, és cserébe kapott érte a rossz dűllőben 1300 négyszögölet 3000 ol helyett: világos, hogy minden holdnál 1700 négyszögöllel lett megrövidítve. Ezt látván a nép, élethalálra küzdött, hogy a számára felmaradt határrészt akként osztthassa meg egymás közt, hogy a jóból is és rosszából is mindenkinek aránylagos rész jusszon. Ezen intézkedés nélkül némely ember más kárán boldogult, mások pedig tönkre jutottak volna.

Ezen kényszerűség magyarázza meg, hogy a tagosításból széttagolás lett, s így bátran el lehet mondani, hogy ritka kivétellel, a volt urbériség nincs tagosítva; mert ahol a gabnatermő földek három vetődűllőnél több darabban vannak kiosztva, az nem tagosítás, az törvénytelen. Es miután a törvény intenciójának nincs elég téve: lehetetlen, hogy a

bíróság az oly község kérvényét visszautasítsa, a mely tagosításért folyamodik, ami még behozva nincs.

Az urbéri osztályozást, — melyszerint Mária Terézia korában az urbér behozatott, s a nép birtoka a határ javából 1100, a közepszerű dűllőkben 1200 és a legrosszabb szántóföldekből 1300 négyszögöles holdakban kiadatott, — egyedül az urbéri maradványok kipuhatólására kellett volna alkalmazni, hogy azokból 1848. előtt uj házhelyek alkottassanak, 1848 után pedig a volt urbériséget megválthassa. A józan és az igazság azt hozta volna magával, hogy csak egy éspedig majorsági osztályozás vétetett volna alapul, ugy az urbériség, valamint a majorság tagosítására nézve. Ha a mérnök majorsági holdakban kiszámította volna minden egyes egyén birtokát: akkor senki sem lett volna megrövidítve: mert ugyanannyi majorsági holdat kapott volna egy, két vagy legföljebb három tagban, mintamennyit birt előbb több darabban. Ily intézkedések mellett a határok igazán lettek volna éspedig legnagyobb részben egy tagban tagosítva, s a kisbirtokos a maga tagját kertileg mivelhetné; mig most tömérdek föld felmegy a sok barázdára, ami a nép birtokába be van mérve, de nem használhatja, és ez ezerékre rúgó veszteség.

Ezen a bajon rövid idő alatt és olcsó áron lehet segíteni. Csak egy kis józan észre van szükség, melylyel a nép saját kárát belátja, és az okzerű ujítástól vissza ne riadjon.

A határok jól rosszul többnyire tagosítva, s így a meghitelesített tagosítási térképek s telekkönyvek készen vannak. De időközben a határok a catastro mérnökök által még tökéletesebben felmértetvén, azok munkálatai a pozsonyi térképtárban őriztetnek, s olcsó áron megszerezhetők.

TÁRCZA.

A lórincczi jegyző leánya.

Betegem fekszik a jegyző leánya! Épen most hozatták ki hozzá a főorvost! Ugyancsak hosszú arczot vágott ám a szép beteg megvizsgálásakor, azt mondja a kiabáló! — Ilyen és ehhez hasonló beszélgetés között találhatjuk a nap bármely részében a Cserhát tövében fekvő kis Lórincczi község lakóit, akik mély sajnálkozásokat adják egymás tudára a jegyzőket ért nagy csapást.

Es valóban ugy van. Erzsike, a mindénki által szeretett kedves, szép, fiatal leány, halványan fekszik párnáján. Akkor, amidőn én meghallottam e szomorú hírt — nem lévén itthon — szegény már igen nehéz beteg volt. Tudtam, hogy ugy neki, mint buslakodó szüleinek szüksége van a vigaszra, de meg barátúi vonzalmam által is indíttatva, dobogó szívvel, fájó érzéssel keblemben, siettem e kedves leány meglátogatására.

Kora gyermekésgünktől fogva, — mondhatnám együtt nevelkedtünk, együtt álltunk az iskola tisztas padján, egyszerre mondottunk annak búcsút, hogy a már elég ideig viselt rövid ruhácaikat hosszabbakkal cserélhesük fel.

Soha sem lankadó kedves egyetértésben álltunk, pedig a legjobb barátaink között is megtörténik, hogy viszály fűródik szeretetük közt, hogy csak minél változatosabb legyen életük folyása. Mindenkor kellemesen hat kedélyünkre, ha a forró nyári nap hevében, hírtelen tornyos fekete felhők képződnek a láthatáron, hatalmas dörgés és villámlás között hull az áldást hozó nyári eső a szomjas földre. Alig, hogy megkezdődött az eső, mosolyogva jó az öreg nap, megtörnek sugarai az ég kék azurjában rezgő cseppekben és élénk tűnik a kiengesztelődés, a megbocsátás, a béke hírnöke, a legszébb jelentőségű égi tüzenémény, a páros ívű szép szivárvány. Ilyenkor mosolyog az egész természet; a még negyedórával ezelőtt földig lehajolt növényzet büszkén emeli fel fejcsokáját, mintegy hálát rebegetvén az Úr felé, a kiszáradástól megszabadított magas kegyességeért. Csicseregve repdesnek egyik harmatos ágról a másikra a madárkák, örömmel futkosnak a gyermekek is a porleverte uton. Béke, öröm és háládatosság néz felénk minden irányból.

Es így van ez a barátság létezésében is a leggyakrabban, a legkülönbözőbb variációkban. De Erzsike és én soha sem csívdódtunk. Sokszor magunk is nyilvánítottuk efféle csodálkozásunkat, most azonban az érettebb megfontolás után megtaláltam e nagy dolog nyitját.

Onnan következtetem én azt, hogy mi egymástól egészen különböző természetűek, szokásunk, de még alakra és kinézésre is feltűnő különbséggel bíránk.

Erzsike magas, erőteljes, piros arczu, hamvas szőke hajú, kék szemű gyönyörű leány, a kinél első tekintetre senki sem állja meg, hogy ne mondja vagy legalább ne gondolja: de szép!! — Pajkos, vig, mindig nevető természetű, mely soha, semmi körülmények között, csak rövid időre sem változott meg, mindénki csodálta. — Én, az itt leirtottaknak egytől-egyig ellentéte. Kölcsönös bálmatban tehát egymás jellemére

vonakozólag, mindig újság volt a találkozás s így soha sem változott meg a mi benső barátságunk. — Igaz, volt Erzsikének sok barátja, akik szerették őt és ő viszont, de megvagyok győződve, hogy egy se szerette soha egy mint én, s talán ő se szeretett senkit oly hosszú ideig, oly egyformán, mint engem.

Utunk a világ szokásaiban kétféle terelt ben nünkelt Erzsike, mint mondom, vig leány volt, szeretett mulatni és jó szülei semmit sem tagadtak meg tőle, ami neki öröme volt, amiben málo boldogságot feltalált. Amellett, hogy itthon jötevéje volt a szegényeknek, hogy akkor is, midőn senki sem gondolt rá, megtakarított zsebpénzét kiosztotta a szegény sorsnak között, életének folyama egy hosszú láncolata a mulatságok, estélyek, névünnepek, búcsúk látogatásának, — az enyém egyszerű magány, könyvek, dalok, toll, tinta és papíros.

Midőn betegágyához léptem, megöleltem, akkor is tréfálni kezdett; de tán hogy mégis lássam azaz érezsem fájdalmait, keservesen elpanaszolta, hogy az utóbbi majálisban fagyaltot evett nagy forróságában és ezzel megbűtötte gyomrát.

„Meghalok edesem. Sajnál-e? Eljő-e majd néha-néha ahhoz a kis dombhoz? Ugy-e köztük koszorút a sírkeregetemre?“ És ki tudja mi mindent eszebeszelt volna, ha közbe nem szólok. Visszafojtott könyekkel magyaráztam, hogy hiszen ha valaki beteg, még nem hal meg, bízzék Istenben, aki mindenkit megeegit; ily fiatalon, ily szépen nem halhat meg meg. Hanem végre rajtam is erőt vett gyöngye lelki letem és az elfojtott könyek előtérbe nyomulása után keblére borultam és oly sokágában törtém ki, hogy

Meglővén e szerint a leglényegesebb tagosítási tényezők, nincs egyéb hátra, mint három értelmes és jellemes egyént megválasztani, akik a határt és a vidéki viszonyokat jól ismerik, s így a föld értékét megbecsülni képesek. Az eddigi határbecslések oktalán módon történtek; mert csak — úgy sejtetem (Ahndung) után állapították meg az osztályok négyeszdöleit. Egyetlen jó módja a határbecslésnek az, hogy a különböző dűllők magyar holdankint, vagyis 1200 négyeszdöles holdakban közpénzben becsülessenek meg. Járják be becsülők először az egész határt, hogy magukat tájékoztassák, azután pedig állapodjanak meg a legértékesebb réten vagy szántóföldön, és állapítsák meg, mit ér meg abból egy magyar hold. A közreműködő mérők azonnal jelölje meg a térképen az egy osztályú területeket. Meglővén ily módon az egész határ becsülve, nincs egyszerűbb dolog, mint a pénzbeli érték alapján az osztályokat négyeszdölekben kifejezni. Például: ha a legjobb föld megér holdankint 200 forintot, a közepeserű 100 forintot, a legroszabb pedig 40 forintot: akkor arány így áll: 100 : 200 — 1200 : y — 2400. 40 : 200 — 1200 : y — 6000, vagyis mindenki osztályozott holdakban, de tagosított állapotban kapja vissza a maga birtokát, éppen annyi osztályozott holdban, mint jelenleg bír. Aki a legjobb, a 200 forintos dűllőben kapja meg a tagját, annak holdjai 1200 négyeszdöllel lesznek számítva. Aki a 100 forintos dűllőbe jut, az kap holdankint 2400 négyeszdölet, míg a 40 forintos dűllőből holdankint 6000 négyeszdölet kap a tagbirtokos. A sok barázda visszakerül a birtokos használatába, s így nem fog adózni attól, a mit nem használhat.

Mindenkinek szabad tetszésére hagyatik a birtokát egyetlen tagban is kivenni, csak hogy a felosztandó terület oly pontján, mely a többiek megosztóztatását nem gátolja.

Lesznek kétségtelenül, akik saját birtokaiktól megválni nem szeretnének. Egyik áttrágyázta már a birtokát, a mások árokfózással, faültetvényekkel stb. jókarba hozta az egykori hasznavehetlenséget. Minderre az a válaszom, hogy mindenkinek a birtoka a maga természeti minőségében és így nem a mulékony trágyázott állapothoz képest fogván becsülés alá kerülni, akinek el nem használt trágyája vagy egyéb oly javítása van, például luczernása, a mi az új bir-

még ő vigasztalt, ne sirjak, van sok barátom, leljek öbennük kárpótlást.

Minden nap elmentem hozzá egy-két órára, mindig kitörő örömmel fogadott.

Egy reggel, amint felnyitám szemeimet, csöngőtést hallok, kinyitom égyemből, fölcsököttem az ablak táblákat, oh iszonyú, rémületes, — a jegyzőék cselédje húzza a lélekharangot. Kétségbeesve kiáltok: ki halt meg? Erzsike! Összetutott szemeim előtt a világ és nem tudtam mit tegyek.

Első teendőm volt hozzá menni. Már akkor a ravatalon feküdt. Csöndesen léptem a szobába, ott találtam az alyát megtörve, kétségbeesetten, egyetlen szép leánya elcsúszása felett. Zokogva térdelt mellette, oda borultam én is a könyeimmel kísérlettem meg lazítani bánatomat. Jöttek az ismerősök egész hoserű sorban, részvétüket nyilvánítandó. Harmadnapra után eltemették nemcsak salunk hanem környékünk legszébb virágát, aki bármely hülyke-zördü díszére vált mindenkor. Nehéz szívvel, könyzapor között kísértünk a koszorúkkal egészen elfodott drága halottat befogadó koporsót a temetőbe. Aldás és beke longjen porai felett! És az örök világosság fényekedjék neki!

Mióta az ég angyalai megirigyelték a földiektől bírtatását és a zord halált kárta meg külsőjárójának, hogy körükbe lépessen, — mióta angyali lény és birtokának kedves tudata elhagyott bennünket, helységünk annyit veszített értékéből, mint midőn egy szép aranygyűrűből a gyémántgyűrű kicserél, olcsó, másikat nem tétethetünk bele, mert olyan, mint ez volt — nincsen, silányabbal pedig nincs kedvünk megelégedni. — — —

BÜCHLER REGINA.

tokosnak is hasznára szolgál: azt kártalanítani köteles. A faültetések, árok-bevonások stb. pedig a jelenlegi értékükben közpénzben fogván megbecsülnetni, azok birtokosai földbirtokban kapnak kárpótlást.

Gondoljuk meg, hogy a tagosítás által a legbecsebb vagyon, az idő van meggazdálkodva, a megyevillongások legnagyobb részben megszüntetve, és a kisbirtokosnak módjában lesz váltógazdaságot üzni kis birtokán. Az új tagosítás ezerekre rugó értéket ajándékoz a kisbirtokosnak; nem okoz annyi költséget sem, a mit a visszanyerendő barázdák megérnek, tisztességes keresetet ad a szakértő ügyvédnek és mérnöknek, az államnak pedig az adózási képesség emelése által megbecsülhetlen hasznót hajt.

Felhivom a lelkész, körjegyző és tanító urakat, hogy ezen hasznos eszmét a népközt terjeszszék; mert az anyagi jólét a nép erkölcsiségének is biztosítóka.

Nem kételkedem, hogy e megye nagyményű alispánja, tanulmánya tárgyává teendő ezen az egész megye jólétére kiható ügyet, és a törvényhatósági közegeket utasítani fogja a községi előljáróságok felvilágosítására.

Egyébiránt oly nagy fontosságú tárgy ez az egész hazára nézve, hogy a megyei hatóság helyesen cselekednék, ha azt a kormány figyelmébe ajánlja, hogy kötelező törvényt hozzon javaslatba, ne hogy a nép tudatlansága s elfogultsága miatt a jelen tarthatlan állapot továbbra fenmaradjon.

Bodnár István.

A sápi vallásháború.

Sápon kiütött a vallási villongás. Ugyanis Siateczky Turibiusz F. Sáp község érdemes bírja (aki különben más egyéb dolgokban a község ügyeit a legszébb rendben tartja) kényszerítette a protestáns hivatelt, hogy a róm. kath. plébános és kántornak a papi szolgálmányokat teljesítsék. F. és A. Sáp fiók egyháza lévén a gutai ev. egyháznak, ennek lelkésze: Fényes Lajos úr ebben vallásüldözést látott és Siateczky Turibiusz bíró urhoz egy tiltakozó levelet intézett. Erre Siateczky ur az ügyet a rétsági szolgabíróhoz adta, ki e tárgyban a következő első fokú végzést hozta:

3913—1882 sz.

Felső Sáp község előljáróságának a jár. szolgabírói hivatalhoz mint I. fokú hatósághoz beadott, a rk. egyházi személyek használatában lévő földeknek ki által mennyiben történendő megmunkálása iránt beadott panaszos kérvénye alapján.

A helyszínen F. Sápon 1883. évi március hó 17-én Alsó és Felső Sáp község előljáróságának, képviselő testületének és volt urbéres telkeket bíró evangélikus és mózes vallásuaknak szabályszerű megidézése vel fogantatott tárgyalás alapján:

I. fokúlag határozatott:

Alsó és Felső Sáp község határában volt urb. telkeket birtaló s így a maig érvényben lévő 1832. év szept. 6-án kelt canonica visitatio értelmében szolgálommal terhelte birtokosok kötelezettség a rk. lelkész, kántor, szóval egyházi személyek használatában álló, s a canonica visitatióban meghatározott földművelést valláskülömbőség nélkül minden térítmény kizárásával teljesíteni, illetve végzetni.

Mert:

Noha a hivatkozott canonica visitatio létre jötté alkalmával az összes volt urbéri telkek a rk. hitvallású hívek birtokában voltak a tárgyalási jegyzőkönyv tanúsága szerint, s mégis a canonica visitatio határozottan és világosan kimondja, hogy földmunkálattal a község köteles teljesíteni, már pedig az az időbeni fogalom szerint a község elnevezése alatt a volt urbéres telkek birtokosai voltak értendők.

Hogy a hívek mivel voltak megróva, igazolja ugyanezen canonica visitatio, megkülönböztetve ki-mondván, hogy a fa vágatását és behordását (fát a püspöki uradalom adván) a hívek, az ugynevezett pár-bért, melyhez a gabona, bor és pénz tartozik, a házas felek.

Hogy ezen jelzett canonica visitatio értelmében szolgálom folytonosan teljesített, igazolja azon jegyzőkönyvből vallomása 16. s kúltelket birtaló, de evangélikus hitvallású Hanzély Béla birtokos urnak, hogy ő ezen munkát birtok aránylag mai napig teljesíti, — Engel Dávid mózes hitvallású, Mandl Adolf szinto mó-

zes hitvallású birtokos jogutódja mihelyt arra felhív-tik, ebből világosan kitűnik, hogy eme szolgálomnak gyakorlata valláskülömbőség nélkül fennállott, s ha len-nállt és tennáll, jövőben is fennállnia kell. Hogy egye-sek által teljesített megtagadott, nem állapítja meg a jogosságot, hanem az önkénynek adja csak jellegét.

De különben is a tapasztalat, tudat, gyakorlat azt tanúsítja, hogy minden akkoriban még urbéres birtok bázis hely arányához képest ily egyházi szolgálommal terhelve volt (mert a földes uraság adta a földet, az urbéresek megmunkálták) Alsó és Felső-Sápi ily birtok tulajdonosai illetve birtalói nem mutatták azt ki, hogy ugyanezen birtok után ha nem rkatolikusok, hogy saját egyházaik személyeknek dolgoztak volna, vagy dolgoznának, már pedig minden volt urbéres tel-keket egyenlő és aránylagos szolgálom terhel, és ezen szolgálom teljesítése alul magát senki kinem vonhatja. Kiváltságot tehát e részben a törvényhozás újabb in-tézkedésig más megrövidítésével. Megrövidítendő t. i. az egyház meglévő birtokosait, mert azok mindegyikére több teher esnek, s maga pedig ily terhektől mentes lenne, mind ez okból: Tupány Ferencz rk. hitvallású 16. s birtokosát a sápi kántor tanítót, Kolena Endre rk. hitv. 4. s birtokosát kodi plébánost, Pohánka József ev. hitv. 4. s birtokosát csóvári lakost, Szuhovszky József ev. hitv. 4. s birtokosát tót-gyürki lakost, Benko János ev. hitv. 8. s birtokosát a. sápi lakost, Jakus Mihály ev. hitv. 1. s birtokosát a. sápi lakost, Mandl Adolf mózes hitv. 25. s birtokosát vácsi lakost, Sneller Mór mózes hitv. 6. s birtokosát f. sápi lakost mint a. sápi birtokoso-kat. Hanzély Béla ev. hitv. 16. s birtokosát f. sápi la-kost, Mandl Adolf Engel mózes hitv. 2. s birtokosát f. sápi lakost, Kapusztas Teréz ev. hitv. 2. s birtokosát le-géndi lakost, f. sápi birtokosokat. Ör. Sztebel Dániel ev. hitv. szeller birtokosát f. sápi lakost, Ifj. Sztebel Dániel ev. hitv. szeller birtokosát f. sápi lakost, Sze-bel Mihály ev. hitv. szeller birtokosát f. sápi lakost mint f. sápi birtokosokat, és az összes rk. hitfelekezeti volt urbéres telkeket birtoklók, illetve ezek jogutódjait az egyházi szolgálmányok végzésében, illetve megmun-káltatásában marasztalni kellett, szabadságában állván a feleknek ezen határozat ellen 15 napon belül feleb-bezéssel élni.

Miről úgy az érdekeltek egyenként, mint a kö-zségek előljárói tudomás és mihez tartás végett jelen határozat közlésével értesítettnek.

Rétság, 1883. évi július hó 25-én.

BALÁSZ FERENCZ,
járásí főszolgabíró.

Ezen végzést a gutai ev. egyház közgyűlése Han-zély Béla felügyelő ur és a lelkész ikerelnökölte alatt tárgyalás alá vette, s minthogy az ország sarkalatos törvényeibe ütközönek találtatott, az ellen az alispáni hivatalhoz felebbezés terjesztetett fel. Ezen érdekes és jól kidolgozott felebbezésből, melyet térhíány miatt egész terjedelmében nem közölhetünk, kiemeljük a kö-vetkezőket:

A szolgabírói határozat sem alakilag, sem lénye-gileg meg nem állja a kritikát egyetlen igazságszerető és törvénytisztelő, magyar honunk törvényeit ismerő és tudó hazafi előtt sem. Alakilag azért nem, mert a panasz nem a róm. kath. pap vagy kántor, vagy egy-ház részéről tétetik, hanem egy harmadik személy t. i. a politikai község előljárósága részéről. A politikai község sem nem katolikus, sem nem lutherános, sem nem kálvinista, sem nem zsidó — s így annak ahhoz semmi köze, hogy valamely, a községben létező egy-ház vagy egyházak, miként mivelik az ő papjoknak vagy kántorjuknak a földjeit, lévén ez minden egyes egyháznak tisztán és kizárólagos belügye, melybe a községi előljáróságnak beavatkozni nem szabad; an-nál kevésbé áll jogában bármely egyház nevében, bár-mely ilyen ügyben panaszokat emelni.

A rétsági szolgabírói hivatalnak tehát már ezen alaki hibáért vissza kellett volna a panaszosokat uta-sítania.

Amde lényegileg még kevésbé állhat meg a ré-t-sági szolgabírói határozata, mert hiszen az, a maga indokolásában csupa légből kapott valótlanosságokkal érvel. A szolgabírói hivatal ugyanis hivatkozik arra, hogy Hanzély Béla evang. földbirtokos ur elismerte volna, miszerint a sápi evang. hívek, a sápi róm. kath. plébánosnak folytonosan dolgoztak és hogy Han-zély ur ezen munkát mai napig teljesíti. Nem áll, mert sem Hanzély Béla ur, sem annak edes atyja Hanzély László ur, a ki húzamosabb ideig lakott azon község-be, sem egyetlen sápi evang. hívünk, soha, mióta Sá-p fenn áll, saját telkeik vagy házaik után, vagy bármily czímen, egész a mai napig a róm. kath. plé-bánosnak, kántornak, nem dolgoztak és ezután sem fognak dolgozni.

Ami pedig Engel Dávidot, mint Mandl Adolf jog-utódját illeti, az ide j. alatt csatolt saját nyilatkozata szerint ő is tagadja, hogy valaha a sápi róm. kath.

plébánosnak vagy kántornak a földjeit mivelte volna, — mit csak azért hozunk fel, mert a szolgabírói határozatban az állítatik, hogy: „ebből világosan kitűnik, hogy eme szolgabírói gyakorlati valláskülönbség nélkül fennállott, s ha fennállott és fennáll, jövőben is fennállnia kell. Hogy egyesek által teljesített megtagadást, nem állapítja meg a jogosságot, hanem az önkénynek adja csak jellegét.”

Es most rátérünk a sápi róm. kath. egyház canonikai vizitációjára, mely, úgy mond a határozat, 1832 évi szeptember 6-án volt, s állítólag kötelezi az evangélikusokat is, hogy a róm. kath. papnak dolgozzanak. Különös, hogy ez csak most, 1884-ben jutott panaszosoknak a szolgabírónak eszébe. Hát eddig hol késett a canonikai vizitáció jegyzőkönyve az éji homályban, hogy ezen evangélikusokra szóló, állítólagos pontját, egész a mai napig nem érvényesítette? Vagy tán egy titkos záradék van neki, mely azt mondja, hogy majd egykoron, 52 esztendő múlva, midőn egy lengyel kapitány jön Magyarbába és Sápon bírót lesz, hogy majd csak akkor fog a híres névre vergődött canonikai vizitáció ebbeli pontja jogerőre emelkedni?!

A canonikai vizitáció, csak a saját híveit érdekli, csak ezekre nézve bír jogerővel, a saját hitfelekezete kebelén belül; azontúl megszűnt minden hatalya, úgy, hogy ha birtokot vásárolunk, soha senki nem megy végignézni a különböző hitfelekezetek canonikai vizitációs jegyzőkönyveit, hanem megy a telekkönyvi hivatalba s ott vizsgálja meg, mily jogok, kötelezettségek vagy terhek járnak az eladó birtokkal együtt? a birtok maga sem nem pápista, sem nem lutheránus, adásvételekor csak a telekkönyv szolgál mérőmértékül. S ez így helyesen is van, mert ha a canonikai vizitáció jegyzőkönyve volna a tekintetben mérvado, akkor nagy anomáliák, nagy képtelenségek és zavarok látnának napvilágot. Előadhatnák magokat minduntalan oly esetek, hogy az előbb pápistánál lévő 1/4 telek lutheránus kézre kerülne, ezen lutheránus már két papot, két kántort fizetne; ismét kerülne kalvinista kézre, ez már három papot, kántort fizetne; ismét görög keleti ismét unitárius, ismét zsidó kézre, s mindannyiszor három, négy, öt, hat papot, kántort kellene fizetni, mert hát minden egyháznak megvan a maga canonikai vizitációja s ekkor végül a szerencsétlen birtokosnak nemcsak hogy nem maradna az ő 1/4 telkéből semmi haszna és jövedelme, hanem még rá kellene fizetnie azon ürömért, hogy az 1/4 telket magának mondhatja.

A szolgabírói határozat, indoklásában okoskodik még a „község” szó értelmezése fölött is. Hát hiszen, a ki a latin nyelvnek csak elemeit érti is, tudja, hogy a canonikai vizitáció jegyzőkönyvében azon szó: „communitas” — „község”, soha nem jelentett s most sem jelent politikai, hanem csakis és egyedül „hitközséget.” Hiszen most is széltiben használjuk, hogy p. l. „a gyarmati kath. község”, „lutheránus község”, „zsidó község”, és soha senkinek nem jut eszébe elaltatni magát Gyarmat városát érteni.

Nagyon rosszul állna a dolga a három mil. lio magyar protestánsnak Magyar hazánkban, ha ilyen, hazánk jogait és törvényeit nem tudó sápi bírák és rétségi szolgabírák privát személyre volnának bízva, úgy, hogy ezek a kis zsarnokok, mindazon vérrel szerzett jogainkat s érdekeinkben hozott törvényeket, büntetlenül egy tollvonással megsemmisíthetnék, melyekre minden koronás királyunk, alkotmányos hazánkban csakúgy tett, hogy azokat megtartja és másokkal is megtartatja.

Hiszen a rétségi szolgabírónak egyszerűen, ha már elfogadta az illetéktelen panaszosoktól, el kellett volna őket marasztalnia, bivatkozva az 1790. évi 26. t. cz. 6. §-ára, mely latin eredeti szövegében így hangzik:

„Solutio stolae, aut lecticalis haecenus per evangelicos, parochias catholicas et iudi magistris, aut aliis ecclesiae servitoribus, seu in aere parato, seu in naturalibus, seu in laboribus praestita, in posterum ex integro cessat, et a trimestri publicationis articulo praesentis dictae computando nusquam amplius exigi valeat, nisi evangelici opera dictorum parochiarum, sponte sui fuerint, quo casu pro illis actibus stolam cum catholicis aequalem deponere tenebuntur. Quoniam autem modo catholicis parochiis pro amissis hinc redditibus resarcitio praestanda sit? desuper consilium locumtenentiale audietur, una vero illi significabitur: nunquam suam Majestatem ad id accessuram, ut huius indemnificationis titulo, aut contribuenti populo, aut aerario regio camerali, quidpiam oneris aderescat. Occasione autem erectionis, aut reparationis templorum, parochiarum, aut scholarum, nec catholica plebs evangelicis, nec evangelica plebs catholicis manuales aut curiales operas dare obligetur, eatenusque initi contractus pro cassatis habeantur.”

Községi misériák.

Surány, 1884. augusztus 14.

Azon felbőszakadásnak mondható nagy záporosó, mely folyó hó 9-én délután a Halaton felől északra letti irányban széles terület felett húzódva Pest és Nógrádmegyékén átvonult s utjában mindentűt totócsa károkat okozott, — nálunk is megütötte a sok kárt, s hosszú időre emlékeztet fog maradni a mezőgazdákra nézve. Iszonyú égháború kíséretében omlott az osz szombaton estétől fogva vasárnap d. e. 10 óráig. Már 9 órakor Herencsény felől a „fekete víz” főerét képező csatornán oly tömegesen rohant a vízözön a surányi réteken végig, hogy a mederből kicsapva, a rétek egész szélességében bőmpölyögve folyt, s mindkét felől a hegyek lábait mosta. A lábon állott sarjukat sáros víz alá temette, s sarjurendekert elsöpörte, a boglyákat részint elvitte, részint felástatta. Herencsény felől sok épületanyagot, szekeret, baromfit stb. sodort magával. Bent a faluban az alantabb fekvő udvarokat, kerteket elöntötte, s némely házba be is ment. A falu közepén lévő nagyhídat szétbontotta s alkatrészeinek nagyobb részét elvitte. Egy szóval igen sok kárt okozott.

Ezen sajnos esemény nyomása alatt nem bírok tovább hallgatni, a fájdalom érzete kezembe nyomja a tollat, hogy kifejezést adjak azon gyámoltalan árvaságnak, melyben községünk közigazgatási tekintetben szenved, s napról-napra pusztul.

Surány község kis határában van 16 hid, melyek gondviselés hiánya miatt gyakran elpusztulnak, pedig a községnek erdeje nem lévén, többnyire más határokból drága pénzen beszerzett anyagból készülnék. Három évvel ezelőtt a falu közepén, a fő közlekedési vonalon a feketevíz hídját elpusztultán, a képviselői közgyűlésen elhatároztuk, hogy oda egy erős és tartós hid készíttessék, gerendái vaskapcsokkal a cölöpökhöz lefoglaltassanak, s a hídcsúszkák srófokkal s vasszegekkel erősen leszegesztessenek, és a híd karfákkal is ellátassák. Továbbá mivel a rohamosan terjedő erdőirtások következtében az ártalmas záporok vízárja évről évre nagyobb terjedelmet ölt, a híd jóval szélesebb és magasabb legyen, hogy a víz a kibővített mederben gyorsan és fenekadása nélkül lefolyhasson. Ezen határozat fogantatásával természetesen a község bírja lett megbízva.

A hídhoz szükséges fák részben a surányi, de nagyobb részben a herencsényi erdőkből beszerzettévé, nagysokára elkészült a híd kilencszized részben annyira, hogy áttehetett rajta jární. Hogy mennyibe került, azt tudni nem lehet, mert Surányban az 1880. 1881 és 1882-ik évekről nincs olyan számadása, melyet a községi képviselőtestület szabályszerűen megvizsgált s helybenhagyott volna. A megyehatóság által mindhárom évi számadása vissza lett vetve, s a körjegyző ellen a fegyelmi vizsgálat elrendeltetett. A híd készítőitől nyert adatok szerint a híd került 160 f. körül. Azon quasi számadásban, melyet a volt körjegyző az 1881-ik évről a megyei számvevői hivatalhoz beküldött, 115 f. kiadás van azon hídra felvéve, de ezenkívül az 1882-ik évi előköltségvetésbe 200 f. van ugyanazon hídra előirányozva.

Most elvitte a víz a drága új hidat, mert sem a gerendák nem voltak vaskapcsokkal lefoglalva, sem a hídcsúszkák nem voltak leszegesztve s foglaló gerendákkal lefoglalva, pedig az említett 1881. évi quasi számadásban ott van, hogy: „felmássa vas a nagy hídhoz 4 f. 57 kr, s a falu korvácának a nagy hídhoz szükséges kapcsok, szegek csinálásáért 2 f. lett kifizetve.”

Ha azon fél mássa vasnak csak egytized része lett volna is bele rakva, az is elég lett volna a hídnek ezen mostani víz elleni megvédésére. A falu korvácája pedig azért használja ingyen a község földjeit, hogy a hidakhoz szükséges vasmunkákat ingyen tartozik elkészíteni. E szerint ez mindkettő fictiv tétel, hasonlók a többiekhez, melyekkel azon quasi számadásokban majd minden tételnél találkozhatni.

Elég az hozzá: elvitte a hidat a víz, de egyes darabjait a víz lepadása után, ha mind nem is, de nagyobb részben össze lehetett volna szedni a surányi és halapi réteken. De a surányi bíró azzal mit se törődik. Majd összerzedi akinak kell. Ő el lehet a nélkül a híd nélkül, mert az ő földjei a határ innenső felén vannak. Nekem azon hídra mindennap szükségesem lévén, saját eseléseim által felkerestem amely darabokat a víz véglegesen el nem vitt, és saját szekeremen részben a halapi, részben a surányi rétekről a mely iszapból nagy bajjal visszahordattam a hídhoz. És a bíró csak annyit se tesz, hogy egy pár faragó embert felfogadna a már helyben lévő kész anyag lerakására s a hiányzó kipótlására.

Most már gondolja csak meg a szives olvasó, mily nagy calamitás az a mezőgazdasátra nézve, midőn nyár derekán a huroczkodás közepén a közlekedés felakad, s annak mielőbbi megnyitására gondoskodni a bíró nem tartja kötelességének, pedig a község érdekében úgy se teszen semmit, egyedül a hidak, utak gondviselésével szolgáltathatná vissza azon 60 f. tét, melyet bírói fizetése czim alatt a község pénztárából pontosan felveszen.

De az utak gondozása körül is épen ily nagy mérvű hanyagságot tanúsít a surányi bíró. Erre is elég egy tény felvilágosít. Ezen völgyfenékből, melyben Halap, Surány és Herencsény községek fekszenek, egy ut vezet ki hegyek nélkül, t. i. a Gyarmat felé vezető vicinális ut. Ez azonban sok helyen, de különösen egy mély fekvésű réten Surány és Halap közt néha nagyon rossz szokott lenni a feneketlen sár miatt. A megyehatóság végre megkönyörült rajtuk s megengedte, hogy két évi vicinális közmunkáikat ezen ismertéves utzakas megcsinálására fordíthassuk. A járás mérnök a múlt őszi kímérte az utvonatát s kiszámította hogy hány sír kő és hány sír kavics kell

reá. Az alapmunkát elkészítették a gyalogos közmunkakötelesek. A kő és kavicsborsát kivette a bíró oly aránytalannul, hogy egyiket fölterhelte, a másikra egynegyed részét vetette ki azon kő és kavicsmennyiségnek, melyet az igásmarkák számához képest reá kivetni kellett volna. A figyelmeztetés nem használt semmit. A kiborítás olyan hibás lett, mint a kivétel volt. Egyik kiborította a reá kivett mennyiséget utnak való fejtett kővekből, és a sírok nagyságát kirakta az előírt méretek szerint. Másik, harmadik hordott görgeteg kavicsot, békasót, s a sírokat háromnegyed, kétharmad, fele részben rakta ki, s a nélkül, hogy a bíró számba vette volna, hogy ki hordott kővet, ki nem hordott, s megmérte vagy megmérte volna a sírok nagyságát, rászabadította az utcinálót, hogy csak csinálják az utat. Azok, ami követ találtak, ráborták az utra úgy a darab sírokat, mint azt a néhány egész sírt.

Ilyen eljárás mollett természetesen nem lett elég a kő, pedig ha a kivett sír mind fejtett kő és egész sír lett volna, még az utzakas továbbfolytatására is maradt volna kő. Az utzakas azon részét, a hová kő nem jutott, poronddal terítették be vékonyan, de amely természetesen mihamarabb el fog nyúlni a mély sáralap által, s az ut ismét leand rossz és járhatatlan. És ezt mind a surányi bíró hanyagságának köszönhetjük. Kérdeztem tőle: miért nem vette számba a kő és homoksírokat? az felelte rá egész flegmával: „majd rákajabál az egymásra.” Pedig bizony nem kajabált az s nem is fog kajabálni, mert vannak esetek, a mikor jobb hallgatni, mint kiabálni, amikor beszélni — ezüst, hallgatni — arany.

Igy mennek nálunk a községi ügyek. Ezekre ugyanezek rájuk illik: ibant qua poterant, qua non poterant non ibant. Ez a pár adat pedig csak annyi a többi számtalan bajok közt, mint égy pár csepp a tenger vízből, mely ujjunkra ragadva elég arra, hogy keserű sós ízét megérezhessük.

Tudom, hogy ki ezeket elolvasásra méltatja, azt gondolja magában: a képviselőtestület a hibás, mert a községi törvényben reáruházott jogánál fogva a bírót ilyenmód mulasztásokért felelősségre vonhatná. A kik így gondolkoznak, azok nem ismerik a községi élet misériáit. Fogalmuk nincs arról, hogy egy olyan körjegyző, amilyen nekünk volt, mily ügyesen tudja kiszámányolni az együgyű népek önkormányzati jogát illető tájékozatlanságát, s mily ügyesen tudja paralyzálni a községek iránt jóakaratot tanúsító értelmiség befolyását.

Sokan sok felé, s többnyire távol fekvő okokban keresik a községek szegényesedését, pusztulását okait, pedig itt vannak azok szemünk előtt. Nem tudja ez a nép okosan használni s előmenetelére gyakorolni önkormányzati jogait. Gyámságra, a megyehatóság gyámságára van ennek szüksége. Semmivel jobbat nem tehet a népek, mint ha atyal gondoskodását kiterjeszti reá a megyehatóság, az által még megmentheti az örvénytől, mely felé roham. Fajdalmasan esik ezt bevallani, mert egész életemben a lehető legzárkózottabb körű önkormányzatot tartottam a legjobbnak. Itt a tapasztalás arra tanított: a legjobb dolog is lehet ártalmas, ha nem jól használják.

OROSZI MIKLÓS.

Gazdaság.

A szécsényvidéki gazdasági egyesület f. évi augusztus 17-én választmányi ülést tartott, melyen első sorban báró Kemény Gábor közlekedési miniszter ő nagyméltóságának és Jansen somosujfalusi nagybirtokos urnak Balás Antal egyleti elsőbbséghoz intézett meghívó leveleik olvasattak fel a somosujfalusi gazdaság és ajnácskői szőlőszet megtekintése és tanulmányozása érdekében, s mivel mindkét nagybirtokos ur az egyesület küldöttségét a legzárkózottabban fogadtatásról biztosítá, határozatott: A kirándulásban illetve vándorgyűlésben részt venni kívánó választmányi vagy egyleti tagok felkérnek, hogy ebbeli szándékukat a titkársággal közölni sziveskedjenek. Indulás Somosujfalura kocsiokon 1884. augusztus 30-án d. u. 2 órakor lesz a szécsényi kaszinó és gazdakör helyiségéből. 31-én a somosujfalusi gazdaság és gépek megtekintése, szept. 1-én az ajnácskői szőlőszet tanulmányozása.

A kirándulásra a választmányi tagok külön, az egyleti tagok pedig a jegyzőkönyvnek a „Nógrádi Lapok”-ban való közzététele által együttesen meghívottak.

Balás Antal jelentést tesz a f. évi július 13-án gróf Choroszky Igó endrefalvi gazdaságába tett kirándulásról. (A kissé terjedelmes, de mulatságos és önállóság is becses jelentést térazúke miatt külön közöljük. Szerk.) A jelentés egész terjedelmében jegyzőkönyvbe vétetni határozatott.

Olvasattatott a közmunkák megváltásának szabályozása érdekében hozott megyei határozat, melyben a czéltől javaslattevő bizottság küldetett ki.

Hosszabb és beható eszmecseré után, melyben Balás Antal elsőbbséghoz, gróf Pejacevich Arthur, Tóth Jenő, Hoffmann Ignác, Vancsó Béla, Teresztyánszky István, Szerényi János és Pintér Sándor vettek részt, s melyben egy részről Nógrádmegye utépítésének költsége, de ép azért csakélyebb kiterjedésű volt a hangoslyóztatott, határozatba ment:

1. Az egyesület választmánya magáéva teszi az elvet, hogy a közmunkavállalás legyen általános és kötelező, nehegy az úgynevezett házi kezelés (p. a vicinális utaknál) a község kárával járjon.

2. A felügyelők száma szaporíttassék és a végrehajtást illetőleg tőtesennek felelősekké, mert ezek buzgalma nélkül a legdélvűsebb határozat is módó marad. Balás Antal elsőbbséghoz hangoslyóztatva, mennyire elősegítik a gazdasági közéletet a kisebb gazdasági eszközök is, bemutat egy kézi gépecskét, mely az új ka-

Kisebbségi ügyek elintézése után az ülés azzal ért véget, hogy Balázs Antal elnök felolvasása a falusi gazdaságok létesítése tárgyában a f. hó 24. diki ülésre marad.

Hirek.

Ö felsége I. Ferenc József dicsőöslegesen uralkodó alkotmányos királyunk születése napját B.-Gyarmaton a róm. kath. templomban augusztus hó 18-án kegyelettel ünnepelték meg. — Ez alkalommal a közigazgatási tisztviselők Scitovszky János alispán ur távollétében élők Harmos Gábor főjegyző urral, a kir. törvényszék és járásbírság tagjai pedig élők Fridecsky Lajos törvényszéki elnök urral, valamint a honvédtisztok és az itt lévő hivatalok tagjai nagy számmal vettek részt az isteni tiszteltet. Harmos Gábor, Fridecsky Lajos és Szerémy Gábor urak dicsmagyarban jelentek meg.

Szent István király Annapje augusztus 20-án B.-Gyarmaton a róm. kath. templomban ünnepeltetett, mely alkalommal a templom szafáihoz volt elhelyezve. A hivatalos testületet körül a honvédség és a csendőrség volt képviselve, a tisztek mintegy 40-en teljes számban az egyleti székül alatt vonultak a templomba. A nagyimánst Hottovianusz Károly plébános ur végezte. Megemlítjük még, hogy a róm. kath. templom, városháza, a takarékpénztár és az Anglier főle háza a nemzeti tricolor lobogott első nagy királyunk tiszteletére. — Ki kell említeni továbbá derék csendőrségeket és a honvédséget, kik Ő felsége születésnapja és Szent István napja előestéjén a lakományt ablakait kivilágították és meglepően szép transzparensekkel felszerítették.

Személyi hírek. Fongrács ezredes úr és Luká Pál Hont-
megye tisztifőjegyzője augusztus 20-án B-Gyarmaton voltak, hon-
nan Kékőbe Gr. Forgách Antal ur családájához akartak kirán-
dulni, azonban ezen kirándulást egy véletlen körülmény megaká-
dályozta. T. I. lovak megsántult és B-Gyarmaton a viláért sem
jutottak hálterhez.

A b-gyarmati katedrové Intézet kicsi növendékei augusztus 21-én vig mulatságot tartottak a nyári szünkörben. A kis gyermekek játszottak, táncoltak és értiktek, mely örömnél csak a jelenvolt szülők öröme volt nagyobb. — D ö v é n y J a n k a kiscasszony, a derek óvodás, az alkalommal is szép tanárbizonyosságát adta a kis gyermekekkel való helyes és tapintatos bánásmódjának.

A műkedvelői társulat B-Gyarmaton ismét szervezkedik. Ez igen rövid és szép dolog. Mennyi apró és kellemes szórakozást nyújt ilyen egyeslet, a mennyire kedvesse teszi az itteni társas életet? az nem is kell bővebben indokolni. E mellett pedig az ilyen egyeslet minden irányban érvényesítheti jótkonyosságait. Itt vannak a tüköralkutak, a megyei körház, a saugényig, ezek mind társadalmi intéspolatát igényelnek. Legközelebb is az itt működő Sággy-főle intéspolatot a legnagyobb szavarkból mentette meg a legutóbbi műkedvelői szinlelőadás, amennyiben közel 200 forintot jövedelmezett a társulat tagjai javára. — Augustus hó 17-én a mult vasárnap tartottak meg az első értekezlet, melynek számos szép fiatal hölgy is részt vett, a egyhanguslag elhatározástott, hogy a műkedvelői társulat, melynek tisztikara és tagjai 1878. óta megfogfolyontak, ujból szervezkedik. A szervezési munkálkat keresztülvitelére egy 15-ös bizottság küldetett ki. Török Sándor ur elnöklete alatt. Ugyanczán értekezleten elhatározástott, hogy azzeptember hó 7-én a nyári szinkörben műkedvelői előadás tartassék, s ezen előadás rendezésével, valamint a hiányzó díszletek megszerzésével ugyanczán a 15-ös bizottság bíztatott meg. A bizottság nyomban az értekezlet után elhatározta, hogy azzeptember hó 7-én két szindarab fog színiü körülni, a m. „a phrenolog” és a „marquis de arcshépel”. Megjegyzendő, hogy a volt műkedvelői társulatnak Aninger László ur volt pénztárnoka, az ő jelentéséből mindenki örömmel vette tudomásul, hogy az egyesletnek 99 frt tőkéje is van, melyet A. L. ur 1879. év óta folytonosan gyűmölcsőtetett.

Esküvő. Augustus hó 26-án kedden d. u. 5 órákor a római templomban fényes esküvő fogvögbe menni. Ugyanis ekkor veszi el a király Károly b. gyarmati gyógyszerész ur Baidenvég h Erzsébet kisasszonyt, Baidenvég József b. gyarmati derék polgárunknak igen szép és kedves leányát.

Eljegyzés. Strauss Ede (an-országi uradalmi bérlet fia) e napokban jegyezte el Slesinger Fanni kassaszonyt Miskolcra.

Lesztánszky Sándor ur, Heintzmege kitűnő főjegyzője és honvéd főhadnagy f. hó 16-ól kezdve két havi katonai szolgálatra bocsátott, hogy a honvédségnél a századosi előléptetéshez igényét megismerhesse. Amint értesülünk részt veend a Pozsonyi-véki gyakorlatokon is.

Dózsa György B.-Byarmaton. Utón útfélen beszélgetik, állítgatják, hogy a zsidóban a hazafiás érzés, lelkesedés gyenge lábon áll. Mikor aztán már az ember örömmel látja, hogy a szegze ifjúságban, mondhatjuk gyerekekben, olyan az általános banguha hogy összeszedte magát vagy 20 zsidó gyerek — 6u és leány — s azt lelik tudtával és Kék László ár kegyességéből (mert ingyen nyomatka céduláikat) a kórház javára „Dózsa György”-be belesfog-
na a nyilrúhosan akarják előadni, — hát bizony ez már arra vall, hogy ezek a gyermekek talán azt sem tudják, hogy az ő ha-
zaszeretettüket, magyarságukat majd valamikor kétségbe is von-
hatnák. Mutassanak nekünk egy zsidóval kissé tömört várost ha-
sonló önzetlen jóra való törekvéssel. Látni kellett azt a lázas igye-
kezetet, a mit a próbákon tanúsították, meg mikor céduláikat ki-
ragasztották, a plakátokat t. i., és egy ferschlágot amit kettő is el-
bírt volna, vittek nyolczan is, és azon versengettek, hogy az elő-
lével felállított ferschlágra melyik álljon — lévő ő nek nagyok.
S mi történik? nem egészen az, ami a játszó gyerekekkel, kik-
nek a porondon felállított kártyakatonáit a komodor farkával lecsóválja, hanem débe az előadás napján, tanárilag megtiltatik
a gyerekeknek, hogy „Dózsa György”-ből semmi sem lesz. — Hát
mi ez? Bizonny ez nagykétpüsködés.

Iskolai értesítések. A polgári iskolában B. Gyarmaton a közelmúlt tanévben szülő beiratások szeptember hó 1, 3 és 3-án fognak eszközöltetni a pedig délelőtt a sz. délután a leányiskola részére, 6-én délelőtt lesz a fiúk felvételi vizsgája, deután a leányoké, 8-én a pót- s javító vizsgák hasonló rendben; figyeztető dijak a következők: beiratási díj 1 frt; rendszeres tandíj 1-6 fele 3 forint; latin- francia nyelvdió első fele 5 fr. A tanulók tartoznak múlt évi iskolai bizonyítványaikkal azelőtt kiadott beiratásnál jelentkezni. Az igazgató. — A Sállami el. n. p. iskola (Mártár-utca) 1894-5 tanévi szorgalmi ideje szeptember 1-én veszi kezdetét. A beiratások augusztus 26-tól szeptember 10-ig tartanak. Felvételtnek 6-13 évkorban levő sz. tanulók vállalkozhatóság nélkül. Évi tandíj 3 frt, beiratási díj 30 kr. Hiteles szegénységi bizonyítványokat leimutató szegény tanulók a tandíj fizetését alól fölmentetnek és tankönyveket elláttnak. A vallástantást az illető hitelkezesek t. lelkesek és hitelenemelői teljesítik. A vidéki t. sz. szülők saját és gyermekeik érdekében figyelemtetnek, hogy ezek gondos elhelyezésére nézve ha idejekorán még nem intézkedtek volna, tájékoztatás végett alólírothoz sziveskedjenek fordulni. Az igazgató. — A róm. kath. egyház sz. n. em. sz. iskolában valamint a sárdai leányiskolában a beiratások augusztus 31-től szeptember 8-ig tartanak. Rendszeres tanítás szeptember 9-én.

A vásár B-Gyarmaton augusztus 18 és 19-én igen népes volt. A marhavásáron nagy volt a marhailomány de szép és jó marhát csak itt ott lehetett látni. A bura ára nem változott, oly csekély maradt mint a múlt heteken. A kínálat a buzában óriási mérvet ért el.

Köszö és kvártélyra jutányos áron elfogad tanulókat R. Gyarmaton egy jó család, erről a szerkesztőségünél nyerhetel értesítést.

Kolozsvár város tanácsa augusztus hó 1-én tartott országos vásárját miniszteri engedéllyel szeptember hó 1-ére tette át olyformán, hogy augusztus 29-én van a lóvásár, 30–31-én a baromvásár és szeptember hó 1-én a vásárnapja. — Ugyanakkor Kolozsvárt az iparos segédeknek és tanoncoknak munkakiállításuk van, melylyel kapcsolatban a fővárosi technológiai iparmúzeumból, valamint az erdélyi szövőtanműhelyek részéről is kiállítás rendezték. — Ezen kívül ugyanez időre esik az erdélyi gazdasági egyeslet által rendezett és lóárveréssel egybekötött állatkisállítás, végre az évenként Kolozsvárt tartani szokott lóverseny. — Végül ez időben nyílik meg a Kolozsvárt lévő három főtanodában az iskolai és a szülők gyermekeikkel nagy kontingenst szolgáltatónak a forgalom élénkítése.

Szerkesztői üzenetek

P. Gy. urnak Sámsonháza. A viszonylátsz térhiány miatt
jövö számunkban közöljük.

P. L. urnak Ipolyság. A kívánt lapot mai számunkkal együtt elküldtük.

R. D. urnak. Helyben. Levele a lap zártakor s így későn érkezett. A beküldöttekről — azok átolvasása után — jövőre szólnék.

Feladón szerkesztő:

Horváth, Danó.

BALASSA-GYARMATON az
Ipolyparton lévő 66.ik számú
ház szabadkézből bármely órá-
ban eladó. Értekezhetni ez
ügyben **Tapolcsányi**
Ferencz várnagygyal Ba-
lassa Gyarmaton. 3 3

Hirdetmény.

A balassa-gyarmati Népbank igazgató-sága részéről ezennel közlése tétetik, miszerint az ifj. Quittner Fanni-féle bírói árverésen megvett és a b. gyarmati alsó Szurdok dűlő-ben fekvő kitűnő minőségű és jól beművelt szőlő és borház a folyó évi termésével együtt; valamint a nagy-híd utczában fekvő, 3 lak-részből álló fél ház, 1884. évi szeptember hó 2-án délután 2 órakor az intézet helyiségében tartandó árverésen a legtöbbet ígérőnek sza-badkézből el fog adatni.

Venni azandékozók bővebb felvilágosítást az intézet irodájában napokint az üzleti órákban nyerhetnek.

Reményfy József,

3-2 igazgató.

Haszonbéri hirdetés.

Felső Szemerédi (Hontmegye) korcsma és mészár-
széki regáló jog 1884. évi október hó 1 től hat egy-
másutáni évre bérbe adandó.

A felvételek Gróf Chorinszky Igó felső-szeméreméti
gazdatisztjónál megtekinthetők.

A bérbeadás árverés útján történik a helyszínen, folyó évi szeptember hó 16-án d. e. 10 órakor, melyre az árverezők vagy megbízottjaik megjelenni tartoznak.

2284. — 1884. szám. **Arverési hirdetményi kivonat.**

Az ipolysági királyi törvényszék mint telekkönyvi hatóság közbirré teszi, hogy az államkincstár mint későbbi és Horváth Ignác gyám mint korábbi végrehajlatának, Muszalek Lajos és neje Gyürky Karolina, illetve örökösei végrehajtást szenvedők elleni 120 frt 59 és fél kr egyik és 55 frt 10 kr utáni hátrahagyottak kamat s költsége, mint a korábbi végrehajlat részére bekebelezott másik tőkekegyeztetés és járulékaiknak kielégítése iránti végrehajtási ügyében az ipolysági kir. törvényszék területén lévő, Sirak község határában fekvő, a siraki 39. sz. tjkvben Muszalek Lajos és neje Gyürky Karolina tulajdonánál bejegyzett következő ingatlanokra: a) 1 sor, 103 hrsz. a. 48 számú háza udvarral és kerítel 200 frt, b) 2. 4. 6. 8. 13—14. 16. 19. 21. 23. 31. 34—39. 41 és 43. sorozamu kertek, földök és rétekre együttesen 495 frt, c) 658 hrsz. szőlőre 200 frt, d) 692 hrsz. szőlőre 40 frt, e) 703 hrsz. szőlőre 44 frt, továbbá a következőkre: f) a siraki 76. sz. tjkvben 483 hrsz. alattira 30 frt, g) a siraki 78. sz. tjkvben 496 hrszám alattira 40 frt, h) a siraki 79. sz. tjkvben 417, hrsz. alattira 23 frt 50 kr kikiáltási árakban az árverést elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1884 évi szeptember hó 22 ik napján délelőtti 10 órakor Sirakon a községi bíró házában megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is eladatni fognak.

Árverezési szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának tíz százalékát készpénzben, vagy az 1881. évi 60. tcz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszeri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. évi 60. tcz. 170. §-a értelmében a bannapénznek a bíróságnál előlegez elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kir. törvényszék tkvi hatósága Ipolyságon 1884. évi aprilla hó 15-én.

SZÓKOLY a. k., telekkönyvvezető.

Van szerencsém a tisztelt közönséggel tudatni, hogy elhunyt férjem jó hírnévnek örvendett

czipész üzletét

s dúsan felszerelt kész női- és férfi-czipő raktárát
az eddigi helyiségben (Fő-utcán, a városház alatt) továbbra is folytatni fogom.

Mérték szerinti megrendelések pontos teljesítése által a tisztelt közönségnek főjében helyezett bizalmát kiérdemelni fő törekvésemnek tartom.

LŐVY MANÓ özvegye.

Vetőmag eladó.

Gróf Chorinszky Igó
felső-szemoródi uradalmá-
ban ősi bükköny mag van
eladó. Métermérsája 12 frt.

Haszonbéri hirdetmény.

Százdi (Hontmegye) korcama s mészárszéki re-
gále jog 1884. évi október hó 1-től ha: egymásutáni
évre bérbe adandó

A feltételek Gróf Chorinszky Igó felső-szemerédi gazdatisztjénél megtekinthetők.

A bérbeadás árverés útján történik a helyszínen, folyó évi szeptember hó 17-én d. o. 10 órakor, melyre az árverezők vagy megbízottjaik megjelenni tartoznak.